

Svensk författningssamling

Lag om den offentliga sektorns tillgängliggörande av data

Utfärdad den 9 juni 2022

SFS 2022:818

Publicerad
den 14 juni 2022

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande².

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens syfte och förhållande till andra författningar

1 § Denna lag syftar till att främja den offentliga sektorns tillgängliggörande av data för vidareutnyttjande, särskilt i form av öppna data, under förutsättning att krav på informationssäkerhet och skydd av personuppgifter kan upprätthållas och att det inte innebär risker för Sveriges säkerhet.

2 § Denna lag påverkar inte tillämpningen av bestämmelser i någon annan lag eller förordning som ger någon rätt att få tillgång till data eller som begränsar en sådan rätt.

Lagen påverkar inte heller tillämpningen av bestämmelser i någon annan lag eller förordning om skyddet av personuppgifter.

3 § Om det i någon annan lag eller i en förordning finns mer långtgående krav i fråga om tillgängliggörande av data än i denna lag, ska de kraven tillämpas.

Ord och uttryck i lagen

4 § I lagen avses med

begäran om tillgängliggörande av data för vidareutnyttjande: en begäran om att data ska göras tillgängliga för vidareutnyttjande i enlighet med denna lag,

bulknedladdning: nedladdning av en avgränsad datamängd,

data: information i digitalt format oberoende av medium,

dynamiska data: data som uppdateras ofta eller i realtid för att vara aktuella och relevanta att vidareutnyttja,

forskningsdata: data som till någon del är offentligt finansierade, som samlas in eller framställs inom ramen för vetenskaplig forskningsverksamhet och som görs direkt tillgängliga för vidareutnyttjande genom en dataplattform som är allmänt åtkomlig,

gränssnitt: en regeluppsättning för dynamiskt datautbyte mellan programvaror,

¹ Prop. 2021/22:225, bet. 2021/22:FiU27, rskr. 2021/22:343.

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn, i den ursprungliga lydelsen.

maskinläsbart format: ett filformat som är strukturerat på ett sådant sätt att det enkelt kan läsas av ett datorprogram,

offentligt företag: ett företag som en eller flera myndigheter har ett bestämmande inflytande över och som är verksamt

– inom de sektorer som framgår av 2 kap. 1 § och 5–8 §§ lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna,

– som ett kollektivtrafikföretag enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70,

– som ett lufttrafikföretag som har allmän trafikplikt enligt artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen, eller

– som ett rederi inom gemenskapen som uppfyller förpliktelser vid allmän trafik enligt artikel 4 i rådets förordning (EEG) nr 3577/92 av den 7 december 1992 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet inom medlemsstaterna (cabotage),

offentligt styrt organ: ett sådant organ som avses i 1 kap. 18 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling eller en sammanslutning av sådana organ,

vidareutnyttjande: bearbetning av data från den offentliga sektorn för valfritt ändamål,

värdefull datamängd: data som förtecknas i en genomförandeakt som har meddelats med stöd av artikel 14.1 i öppna data-direktivet,

öppna data-direktivet: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn.

Vilka som ska tillämpa lagen

5 § Lagen ska tillämpas av

1. myndigheter, och
2. ett offentligt företag när det gäller data som har samband med en tjänst av allmänt intresse som företaget tillhandahåller och som inte är direkt konkurrensutsatt.

Vid tillämpningen av denna lag ska med en myndighet jämföras ett offentligt styrt organ när det gäller data som har samband med en tjänst av allmänt intresse som organet tillhandahåller.

6 § Universitet och högskolor under statligt huvudmannaskap ska tillämpa lagen bara i fråga om forskningsdata. Detsamma gäller för en myndighet som inte är ett universitet eller en högskola i den del av myndighetens verksamhet som består i att bedriva eller finansiera forskning eller att göra forskningsdata direkt tillgängliga.

I fråga om universitets- och högskolebibliotek gäller första stycket endast om biblioteket har i uppgift att bedriva eller finansiera forskning eller att göra forskningsdata direkt tillgängliga.

7 § Lagen ska inte tillämpas av

1. andra kulturinstitutioner än bibliotek, museer och arkiv,
2. huvudmän enligt skollagen (2010:800), eller

3. radio- eller tv-företag vars sändningsverksamhet finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

När lagen ska tillämpas

8 § Lagen ska tillämpas

1. när någon som har rätt att få tillgång till data enligt någon annan lag eller förordning framställer en begäran om tillgängliggörande av data för vidareutnyttjande,

2. när en myndighet eller ett offentligt företag på eget initiativ tillgängliggör data som omfattas av lagen i syfte att de ska kunna vidareutnyttjas, eller

3. när data lämnas till en statlig eller kommunal myndighet som ska använda dem i en konkurrensutsatt verksamhet som avser tillhandahållande av data.

Trots första stycket ska lagen inte tillämpas

1. när data, i andra fall än som avses i första stycket 3, lämnas

a) mellan statliga och kommunala myndigheter,

b) från ett organ som enligt 1 kap. 5 § andra stycket jämställs med en myndighet eller ett offentligt företag till en statlig eller kommunal myndighet, eller

2. när en statlig eller kommunal myndighet tillhandahåller data i en konkurrensutsatt verksamhet.

Undantag för vissa data

9 § Lagen gäller inte för data som någon på grund av sin identitet eller ställning har en särskild rätt att få tillgång till enligt någon annan lag eller förordning.

10 § Lagen gäller inte för data som

1. omfattas av en sådan ensamrätt som följer av patentlagen (1967:837), mönsterskyddslagen (1970:485), lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter, växtförädlarrättslagen (1997:306), varumärkeslagen (2010:1877) eller lagen (2018:1653) om företagsnamn,

2. tredje man innehar rätt till enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk,

3. utgörs av datorprogram, eller

4. utgörs av logotyper, heraldiska vapen eller insignier.

2 kap. Tillgängliggörande av data för vidareutnyttjande

Säkerhet och skydd av personuppgifter

1 § Data ska tillgängliggöras för vidareutnyttjande i enlighet med de krav som uppställs i detta kapitel. Tillgängliggörande ska ske i den utsträckning som krav på informationssäkerhet och skydd av personuppgifter kan upprätthållas och under förutsättning att det inte innebär risker för Sveriges säkerhet.

Formatkrav

2 § Data ska tillgängliggöras i det befintliga formatet eller, om sökanden begär det och det är lämpligt samt praktiskt och tekniskt möjligt, i ett format som är öppet, maskinläsbart, och i förekommande fall, tillgängligt och sökbart, tillsammans med tillhörande metadata.

3 § En värdefull datamängd ska tillgängliggöras i ett maskinläsbart format genom ett lämpligt gränssnitt eller genom bulknedladdning.

4 § När dynamiska data tillgängliggörs ska det ske omedelbart efter det att de har samlats in eller framställts, genom ett lämpligt gränssnitt eller genom bulknedladdning. Om kravet på omedelbarhet innebär en oproportionerlig arbetsinsats, ska dynamiska data göras tillgängliga inom en skälig tid eller med de tillfälliga tekniska begränsningar som är nödvändiga.

Villkor för vidareutnyttjande

5 § En myndighet eller ett offentligt företag får ställa villkor för att tillgängliggöra data för vidareutnyttjande bara om det är motiverat av ett allmänintresse. Ett villkor ska vara objektivt, proportionerligt och icke-diskriminerande för jämförbara slag av vidareutnyttjande. Ett villkor får inte begränsa konkurrensen eller i onödan inskränka möjligheterna att vidareutnyttja data.

Förteckning över data som är tillgängliga eller sökbara

6 § Den statliga myndighet som regeringen bestämmer ska digitalt publicera en förteckning över data som en myndighet eller ett offentligt företag på eget initiativ har gjort tillgängliga eller sökbara på internet i syfte att de ska kunna vidareutnyttjas.

En myndighet eller ett offentligt företag ska informera den myndighet som publicerar förteckningen om sådana data som avses i första stycket.

3 kap. Exklusiv rätt att vidareutnyttja data

För vilka ändamål en exklusiv rätt får ges

1 § En myndighet eller ett offentligt företag får ge någon en exklusiv rätt att vidareutnyttja data bara om det är nödvändigt för att en tjänst av allmänt intresse ska kunna tillhandahållas.

De avtalsvillkor som avser den exklusiva rätten ska publiceras digitalt senast två månader innan de träder i kraft. Avtalet ska omprövas vart tredje år.

2 § Bestämmelserna i 1 § gäller inte när bibliotek, museer eller arkiv ger någon en exklusiv rätt att vidareutnyttja data för att digitalisera en kulturresurs.

De avtalsvillkor som avser den exklusiva rätten ska publiceras digitalt. Om avtalets giltighetstid överstiger tio år, ska det omprövas under det elfte året och därefter vart sjunde år.

Den som har gett den exklusiva rätten ska se till att utan kostnad få en kopia av de digitaliserade kulturresurserna. När avtalet om exklusiv rätt har löpt ut ska kopian hållas tillgänglig så att även andra kan vidareutnyttja den.

Andra avtal som begränsar möjligheten till vidareutnyttjande

3 § En myndighet eller ett offentligt företag som har ingått ett avtal som, på något annat sätt än genom att ge avtalsmotparten en exklusiv rätt, begränsar möjligheten för andra än avtalsparterna att vidareutnyttja data, ska publicera avtalsvillkoren digitalt senast två månader innan de träder i kraft. Avtalet ska omprövas vart tredje år.

4 § En myndighet ska se till att en sådan exklusiv rätt att vidareutnyttja data som inte omfattas av 1 eller 2 § och som myndigheten har upplåtit före den 18 juli 2013 upphör att gälla senast den 18 juli 2043.

Ett offentligt företag ska se till att en sådan exklusiv rätt att vidareutnyttja data som inte omfattas av 1 § och som företaget har upplåtit före den 17 juli 2019 upphör att gälla senast den 17 juli 2049.

4 kap. Avgifter

Rätten att ta ut en avgift

1 § En myndighet eller ett offentligt företag som har rätt att ta ut en avgift för att tillgängliggöra data för vidareutnyttjande får inte beräkna den till ett högre belopp än vad som följer av 2–6 §§.

Avgiftsuttag vid tillgängliggörande av data

2 § En avgift får inte sättas till ett högre belopp än vad som behövs för att täcka kostnaderna för att reproducera, tillgängliggöra och sprida data och för att avidentifiera personuppgifter. Ett offentligt företag eller ett organ som enligt 1 kap. 5 § andra stycket jämställs med en myndighet och som inte omfattas av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) får även täcka kostnaderna för att skydda konfidentiell affärsinformation.

En avgift som tas ut av ett offentligt företag, ett bibliotek, ett museum eller ett arkiv får, utöver det som anges i första stycket, täcka kostnaderna för att samla in, framställa och lagra data samt en rimlig avkastning på investeringar. Detsamma gäller för en myndighet som är skyldig att ta ut en avgift för att täcka en väsentlig del av kostnaderna för en verksamhet.

3 § Forskningsdata ska tillgängliggöras avgiftsfritt.

4 § En värdefull datamängd som tillgängliggörs i enlighet med 2 kap. 3 § ska vara avgiftsfri, om inte något annat följer av 5 eller 6 §.

5 § Trots 4 § får ett bibliotek, museum eller arkiv täcka sina kostnader för att tillgängliggöra en värdefull datamängd genom en avgift enligt 2 § andra stycket. Detsamma gäller för ett offentligt företag, om det är särskilt föreskrivet i en genomförandeakt som har meddelats med stöd av artikel 14.1 i öppna data-direktivet.

6 § Trots 4 § får regeringen besluta att en statlig myndighet får täcka sina kostnader för att tillgängliggöra en värdefull datamängd genom en avgift enligt 2 § andra stycket, om

1. myndigheten är skyldig att ta ut en avgift för att täcka en väsentlig del av kostnaderna för en verksamhet, och

2. det medför betydande ekonomiska konsekvenser för myndigheten att tillgängliggöra datamängden avgiftsfritt.

En kommun eller region får besluta om undantag enligt första stycket i fråga om kommunala myndigheter.

Beslut enligt denna paragraf får gälla i högst två år från den dag då en genomförandeakt som har meddelats med stöd av artikel 14.1 i öppna data-direktivet träder i kraft.

7 § En myndighet eller ett offentligt företag ska kunna ange grunderna för hur avgifter beräknas eller hur en avgift har beräknats i ett enskilt fall.

Om en avgift är fastställd i förväg, ska myndigheten eller det offentliga företaget digitalt publicera information om

1. avgiftsbeloppet,
2. grunderna för hur avgiften har beräknats, och
3. andra villkor för vidareutnyttjandet.

Avgifter och villkor i en myndighets konkurrensutsatta verksamhet

8 § Om en myndighet vidareutnyttjar data i sin egen konkurrensutsatta verksamhet, och dessa data har tillhandahållits av en annan del av myndigheten, ska samma avgifter och villkor för vidareutnyttjandet gälla som för andra som vidareutnyttjar samma data.

Förteckning över myndigheter som är skyldiga att ta ut avgifter

9 § Den statliga myndighet som regeringen bestämmer ska digitalt publicera en förteckning över de myndigheter som är skyldiga att ta ut en avgift vid tillgängliggörande av data för att täcka en väsentlig del av kostnaderna för en verksamhet.

Varje kommun och region ska informera den myndighet som regeringen bestämmer enligt första stycket om de kommunala myndigheter inom kommunen eller regionen som är skyldiga att ta ut en avgift vid tillgängliggörande av data för att täcka en väsentlig del av kostnaderna för en verksamhet.

5 kap. Handläggning av en begäran om tillgängliggörande av data för vidareutnyttjande

Handläggningen hos en myndighet

1 § En myndighet ska inom fyra veckor avgöra ett ärende till följd av en begäran om tillgängliggörande av data för vidareutnyttjande.

Tidsfristen får förlängas med ytterligare fyra veckor, om en begäran är omfattande eller komplicerad. Myndigheten ska underrätta sökanden om förlängningen och redovisa skälen för den senast tre veckor från den dag då begäran kom in.

2 § En myndighet ska lämna ett skriftligt och motiverat beslut om sökanden begär det.

3 § När en begäran om tillgängliggörande av data för vidareutnyttjande handläggs av ett organ som enligt 1 kap. 5 § andra stycket jämställs med en myndighet, ska organet tillämpa följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 7 § första stycket om tillgänglighet,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 33 § om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 42–46 §§ om överklagande.

4 § Beslut av en annan myndighet än Regeringskansliet får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Beslut av en förvaltningsrätt i ett ärende som har inletts där, liksom beslut av en tingsrätt eller hovrätt, får överklagas till kammarrätten. Beslut av en kammarrätt i ett ärende som har inletts där får överklagas till Högsta förvaltningsdomstolen. Beslut av regeringen, Högsta domstolen, Högsta förvaltningsdomstolen och Riksdagens ombudsmän får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Detta gäller dock inte om ärendet har inletts hos en förvaltningsrätt, tingsrätt eller hovrätt.

5 § När ett beslut av ett organ som enligt 1 kap. 5 § andra stycket jämställs med en myndighet överklagas, är organet den enskildes motpart i domstolen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.
 2. Genom lagen upphävs lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen.
 3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för ärenden som har inletts före den 1 augusti 2022.

På regeringens vägnar

MAGDALENA ANDERSSON

TOMAS ENEROTH
(Infrastrukturdepartementet)